

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

PROGRAM RAZVOJA PODEŽELJA

PRILOGA

Povzetek letnega poročila o izvajanju Programa razvoja podeželja 2014–2020 za leto 2019

Sklad: Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja
Programsko obdobje 2014–2020
CCI številka: 2014SI06RDNP001

Junij 2020

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

1 Uvod

Program razvoja podeželja PRP 2014–2020 (PRP 2014–2020) je skupni programski dokument Republike Slovenije in Evropske komisije, ki pomeni programsko podlago za črpanje finančnih sredstev iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP). Evropska komisija je program uradno potrdila 12. 2. 2015, v letu 2019 pa je bila potrjena sedma sprememba PRP 2014–2020. V okviru PRP 2014–2020 je na voljo dobrih 1,1 mrd €. EKSRP prispeva 838 mio €, preostali del sredstev dodaja RS iz državnega proračuna.

Na ravni celotnega PRP 2014–2020 je bilo do konca decembra 2019 skupaj za vse (pod)ukrepe odobrenih 793.710.203,36 € (71,7 %) in izplačanih 609.940.976,34 € (55,1 %) vseh razpoložljivih sredstev. Delež odobrenih sredstev, v primerjavi z letom 2018, se je povečal za 14 %, izplačanih pa za več kot 15 %.

Objavljenih je bilo 62 javnih razpisov v višini 437 mio €. Prejetih je bilo 11.443, odobrenih pa 9.145 vlog.

Objavljenih je bilo 56 javnih naročil in podpisanih 51 pogodb z izbranimi izvajalci v višini 9,4 mio €.

Uspešno je bila zaključena šesta kampanja oddaje zbirnih vlog.

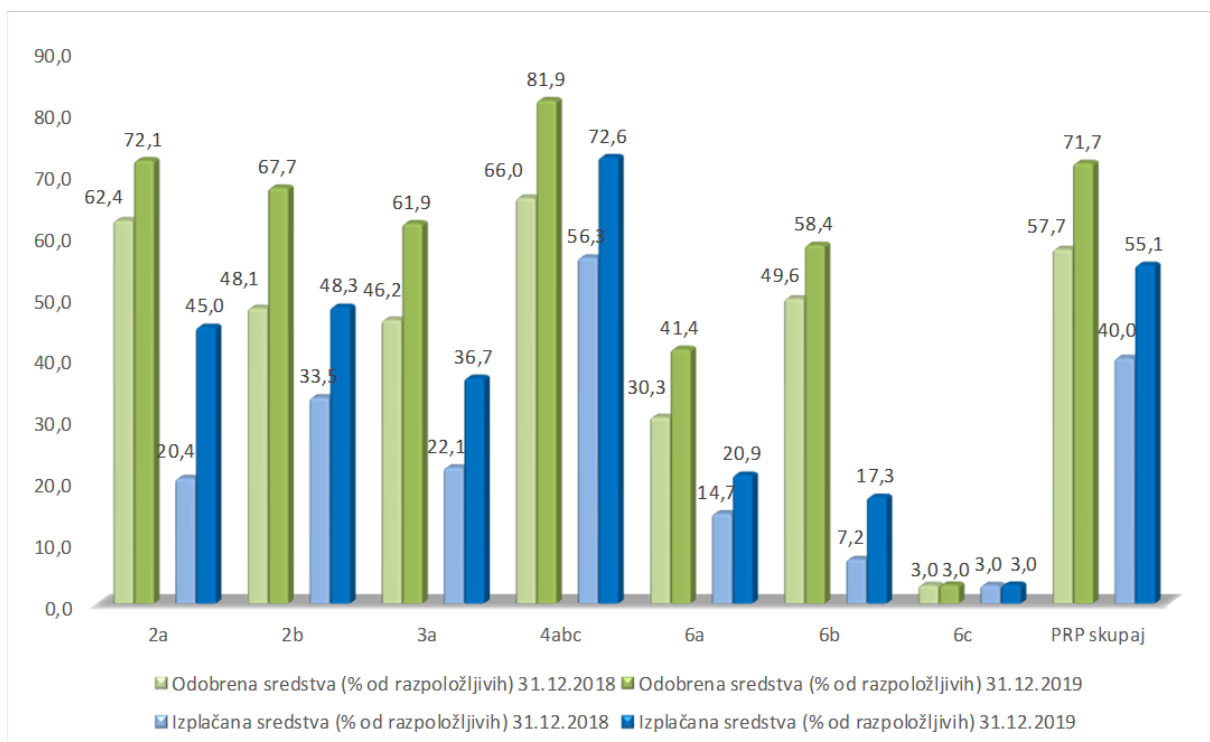
V okviru spodbujanja skupnega lokalnega razvoja po pristopu »od spodaj navzgor« je bilo potrjenih 37 Lokalnih akcijskih skupin (LAS) s pripadajočimi strategijami lokalnega razvoja. Projekti LAS, tudi na področju sodelovanja, so v intenzivnem izvajanju.

2 Finančno izvajanje PRP 2014-2020

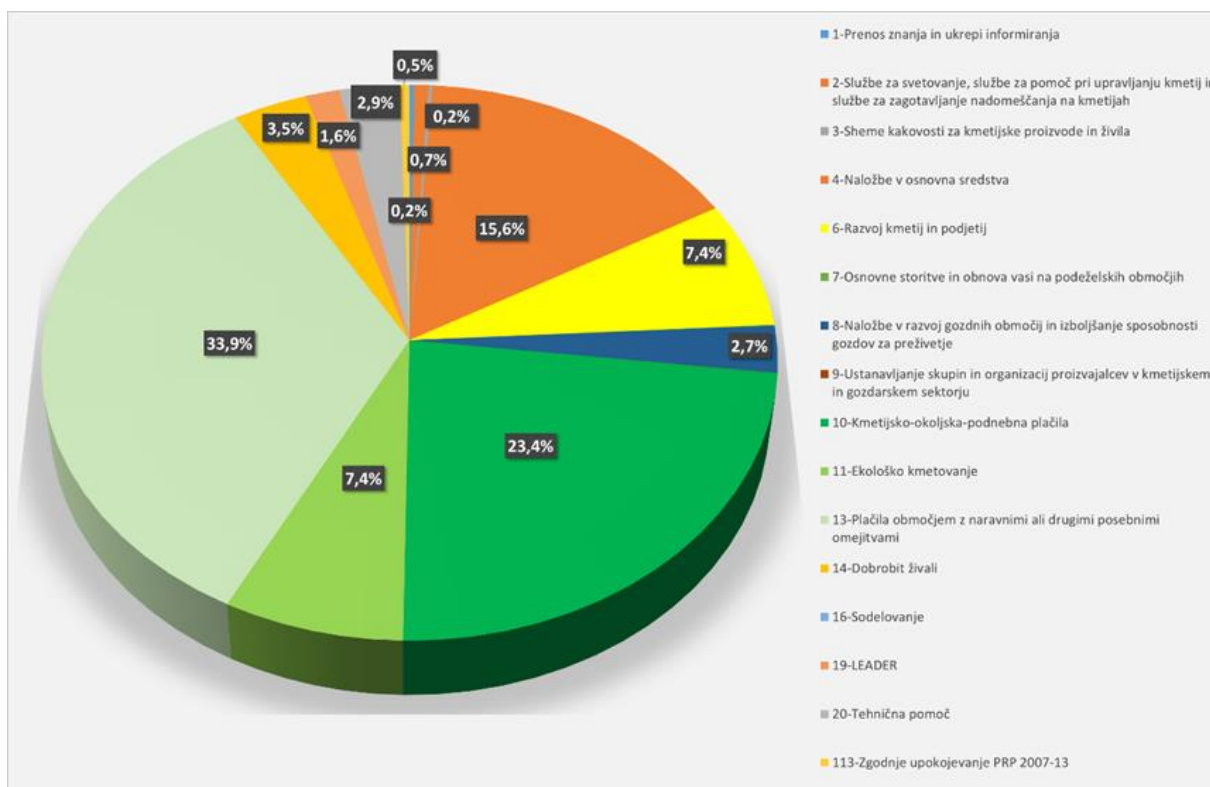
Iz PRP 2014–2020 je bilo do 31. 12. 2019 skupaj za vse (pod)ukrepe/prednostna področja odobrenih 793.710.203,36 € (71,7 %) in izplačanih 609.940.976,34 € (55,1 %) vseh razpoložljivih sredstev.

Oznaka ukrepa	Ukrep	Prednostno področje	Razpoložljiva sredstva, EUR	Odobrena sredstva, EUR	Izplačana sredstva, EUR	Odobrena/razpoložljiva sredstva (%)	Izplačana/razpoložljiva sredstva (%)
M01	Prenos znanja in ukrepi informiranja	2a	1.875.000,00	666.201,60	451.356,09	35,5%	24,1%
		2b	625.000,00	67.570,68	43.876,85	10,8%	7,0%
		3a	2.500.000,00	574.757,99	490.008,68	23,0%	19,6%
		4	2.500.000,00	1.013.588,18	495.198,67	40,5%	19,8%
	M01 SKUPAJ		7.500.000,00	2.322.118,45	1.480.440,29	31,0%	19,7%
M02	Službe za svetovanje, službe za pomoč pri upravljanju kmetij in službe za zagotavljanje nadomeščanja na	3a	1.864.690,00	1.342.099,82	755.943,97	72,0%	40,5%
		4	4.403.310,00	4.258.328,96	3.251.212,06	96,7%	73,8%
	M02 SKUPAJ		6.268.000,00	5.600.428,78	4.007.156,03	89,3%	63,9%
M03	Sheme kakovosti za kmetijske proizvode in živila	3a	4.400.000,00	2.546.076,44	1.199.446,33	57,9%	27,3%
M04	Naložbe v osnovna sredstva	2a	154.115.180,84	120.439.211,39	77.873.645,03	78,1%	50,5%
		3a	61.761.261,69	35.333.203,28	17.397.145,19	57,2%	28,2%
	M04 SKUPAJ		215.876.442,53	155.772.414,67	95.270.790,22	72,2%	44,1%
M06	Razvoj kmetij in podjetij	6a	22.333.333,33	195.607,32	195.607,32	0,9%	0,9%
		2b	63.650.000,00	43.432.104,48	30.979.803,15	68,2%	48,7%
		2a	40.000.000,00	19.785.000,00	13.849.473,52	49,5%	34,6%
	M06 SKUPAJ		125.983.333,33	63.412.711,80	45.024.883,99	50,3%	35,7%
M07	Osnovne storitve in obnova vasi na podeželskih območjih	6c	10.000.000,00	303.798,51	303.798,51	3,0%	3,0%
M08	Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje	6a	39.026.666,67	24.344.444,68	13.053.542,63	62,4%	33,4%
		4	14.554.400,00	3.600.968,46	3.600.968,28	24,7%	24,7%
	M08 SKUPAJ		53.581.066,67	27.945.413,14	16.654.510,91	52,2%	31,1%
M09	Ustanovitev skupin in organizacij proizvajalcev	3a	2.227.950,00	495.564,18	75.000,00	22,2%	3,4%
M10	Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila	4	207.127.386,67	175.864.352,87	142.498.936,70	84,9%	68,8%
M11	Ekološko kmetovanje	4	66.131.000,00	55.309.561,02	44.963.156,59	83,6%	68,0%
M13	Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami	4	252.614.928,00	210.222.427,87	206.870.309,67	83,2%	81,9%
M14	Dobrobit živali	3a	36.333.333,33	28.847.031,54	21.520.827,08	79,4%	59,2%
M16	Sodelovanje	2a	8.767.312,50	6.721.932,69	0,00	76,7%	0,0%
		3a	3.771.750,00	679.845,85	0,00	18,0%	0,0%
		4	5.617.500,00	2.810.624,66	0,00	50,0%	0,0%
		6a	1.905.937,50	1.649.078,12	0,00	86,5%	0,0%
	M16 SKUPAJ		20.062.500,00	11.861.481,32	0,00	59,1%	0,0%
M19	LEADER	6b	56.365.614,45	32.908.461,83	9.773.359,08	58,4%	17,3%
	Tehnična pomoč		39.099.657,47	17.450.049,89	17.450.049,89	44,6%	44,6%
	ZU 07-13		3.574.788,00	2.848.311,05	2.848.311,05	79,7%	79,7%
	Skupaj		1.107.146.000	793.710.203,36	609.940.976,34	71,7%	55,1%
			837.849.803,01	71,7%	55,1%		

Napredek v letu 2019 glede na leto 2018 po prednostnih področjih je bil največji na prednostnih področjih glede na novo izdane odločbe za relevantne podukrepe na prednostnem področju 2B in glede na okrepljeno izplačevanje sredstev za končane operacije na prednostnem področju 2A.

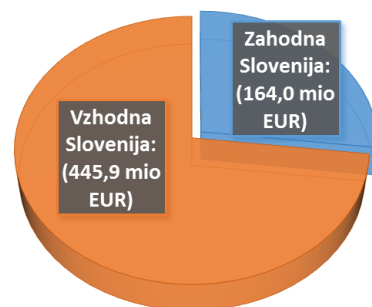
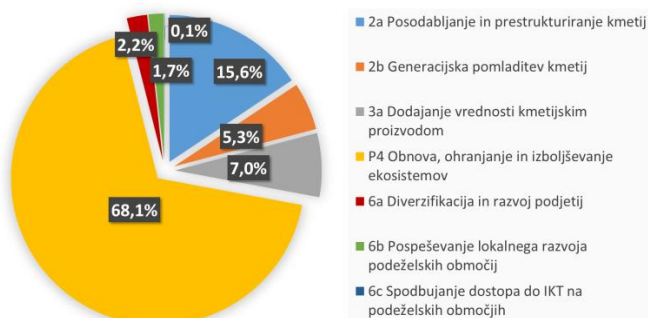

Na ravni ukrepov je bilo največ sredstev izplačanih pri ukrepih M13-Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami (206.870.310 € oz. 33,9 %) ter M10-Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (142.498.937 € oz. 23,4 %).

Na ravni prednostnih področij oz. nalog je bilo največ sredstev izplačano v okviru (pod)ukrepov prednostne naloge 4: Obnova, ohranjanje in izboljševanje ekosistemov, povezanih s kmetijstvom in gozdarstvom (68,1 %).

Glede na kohezijsko regijo je več izplačanih sredstev dobila vzhodna Slovenija, in sicer 445.874.027,76 € (73,1 %), zahodna Slovenija pa 164.066.948,58 € (26,9 %).

Največji delež izplačanih sredstev sta prejeli pomurska (18,5 %) in podravska (16,7 %) statistična regija.

3 Pregled izvajanja po posameznih (pod)ukrepih

Program na področju *prenosa znanja in ukrepov informiranja (ukrep M01)* želi omogočiti pridobitev dodatnih teoretičnih in praktičnih znanj subjektom, dejavnim v kmetijskem, gozdarskem in živilskem sektorju. Za ta namen je zagotovljenih 7,5 mio € sredstev. Ob koncu poročevalnega obdobja je bilo odobrenih 2,3 mio €, izplačanih pa 1,5 mio €. Do konca leta 2019 je bilo objavljenih 37 javnih naročil. Usposobilo se je 59.974 udeležencev, ki so opravili 5.588 ur usposabljanj.

Za zagotavljanje *Službe za svetovanje, službe za pomoč pri upravljanju kmetij in službe za zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah (podukrep M02.1)* je namenjenih skupaj 6,3 mio €. Ob koncu leta 2019 je bilo odobrenih 5,6 mio €, izplačanih pa 4,0 mio €. Objavljenih je bilo 17 javnih naročil, na podlagi katerih se je 19.774 udeležencev udeležilo svetovanj.

Z dodelitvijo podpore za *ново sodelovanje v shemah kakovosti (podukrep M03.1)* želi program povečati dodano vrednost kmetijskih proizvodov in povečati količino proizvodov iz shem kakovosti, vzpostavljene v skladu z nacionalno zakonodajo. Za ta namen se namenja v programskem obdobju 4,4 mio €. Do konca poročanega obdobja je bilo odobrenih 2,5 mio €, izplačanih pa 1,2 mio €. V celotnem programskem obdobju je bilo podprtih 11.267 kmetijskih gospodarstev. Glede na vrsto sheme kakovosti prevladuje izbrana kakovost (91 %), sledijo ekološka pridelava in predelava (5 %) in zaščitena geografska označba (3 %) ter vina z označbo porekla (1 %). Glede na kategorijo proizvoda prevladuje kategorija meso in mesni izdelki (82 %), sledijo mleko in mlečni izdelki (11 %).

V okviru *Podpore za naložbe v kmetijska gospodarstva (podukrep M04.1)* je v programu rezerviranih 121,0 mio €. Do konca leta 2019 je bilo skupno objavljenih deset javnih razpisov. Odobrenih je bilo 1.416 vlog in 93,4 mio € sredstev, izplačanih pa 1.138 vlog in 64,9 mio €. Največ izplačanih sredstev je bilo za sektor mleko (35 %), sledita sektor z mešano proizvodnjo (20 %) ter sektor druga pašna živina (12 %). Skupno je bilo v izvajanje ukrepa vključenih 78.061 ha KZU, kar predstavlja 13 % glede na vsa KZU v Sloveniji po podatkih iz zajema rabe tal ter 62.858 GVŽ (v povprečju 9,3 GVŽ/KMG). Povprečni obseg kmetijskih zemljišč na ravni odobrenih vlog je bil 15,8 ha KZU. Glede na velikost KMG je bilo največ naložb podprtih v razredu 20-50 ha KZU (34 %), medtem ko so največ sredstev prejele KMG v razredu > 50 ha KZU (43 %). Glede na vrsto naložbe prevladuje nakup nove kmetijske mehanizacije ter strojne in transportne opreme za prevoz živali in surovin (62 % vlog ter 43 % sredstev). Pri 44 % vlog so bila KMG vključena v eno od shem kakovosti, od tega največ v shemo ekološke proizvodnje. Ekološka gospodarstva so prejela 19 % (12,4 mio €) vseh izplačanih sredstev. Upravičencem, ki kmetujejo v območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (OMD), je bilo izplačanih 71 % vseh izplačanih sredstev, od tega 37 % za gorska območja. 42 % izplačanih vlog je bilo za mlade prevzemnike kmetij.

V sklopu podukrepa *Podpora za naložbe v predelavo/trženje/in/ali razvoj kmetijskih proizvodov (podukrep M04.2)* je na voljo 61,8 mio €. Do konca leta 2019 je bilo odobrenih 35,3 mio €, izplačanih pa 17,4 mio €. Glede na sektor pridelave je bil najbolj podprt nekmetijski sektor (živilska industrija) (34 % vlog in 45 % sredstev) ter sektor vina (33 % vlog in 21 % sredstev).

Glede na status vlagatelja prevladujejo gospodarske družbe (45 %), sledijo nosilci kmetije, ki se ukvarjajo s predelavo ali trženjem kmetijskih proizvodov (32 %) ter nosilci kmetij z dopolnilno dejavnostjo (15 %), šest je zadrug in štirje samostojni podjetniki. Največji delež izplačanih sredstev so dobile gospodarske družbe (71 %). Upravičencem v območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (OMD) je bilo izplačanih 26 % vseh izplačanih sredstev, od tega 19 % za gorska območja.

Za izvajanje podukrepa *Podpora za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, posodabljanjem ali prilagoditvijo kmetijstva in gozdarstva (podukrep M04.3)* je namenjenih 33,1 mio €. Odobrenih je bilo 27,1 mio €, izplačanih pa 13,0 mio €. Za operacijo *ureditev gozdne infrastrukture* je bilo odobrenih 335 vlog in 5,9 mio € sredstev, tovrstna podpora pa je omogočila izgradnjo in rekonstrukcijo 387 km gozdnih cest in vlak. Za operacijo *izvedba agromelioracij na komasacijskih območjih* je bilo odobrenih 34 vlog in 11,7 mio € sredstev. V izvedbo agromelioracij je bilo vključenih 4.659 ha. Za operaciji *namakanje (izgradnja in tehnološka posodobitev velikih namakalnih sistemov)* je bilo odobrenih 14 vlog v skupni višini 6,6 mio € odobrenih sredstev. V namakanje je vključenih 1.912 ha, od tega 959 ha v okviru izgradnje velikih namakalnih sistemov ter 953 ha pa v okviru tehnoloških posodobitev velikih namakalnih sistemov.

V sklopu podukrepa *Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete (podukrep M06.1)* je bilo do 31. 12. 2019 skupno odobrenih 1.153 vlog v skupni višini 43,4 mio €, izplačanih pa je bilo 30,9 mio €. Glede na sektor pridelave prevladujejo upravičenci, ki so usmerjeni v rejo pašne živine (29 %) ter prirejo mleka (27 %). Upravičencem, ki kmetujejo v območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (OMD), je bilo izplačanih 82 % vseh sredstev, od tega 61 % za gorska območja. Ekološka gospodarstva so prejela 17 % vseh izplačanih sredstev znotraj podukrepa. Na mlade prevzemnike je bilo prenesenih 19.272 ha KZU in 19.854 GVŽ (v povprečju 16,7 ha KZU in 21,1 GVŽ). Izobrazbena struktura upravičencev je za slovenske razmere zelo dobra. Prevladujejo upravičenci s V. stopnjo izobrazbe (47 %), kar pomeni, da imajo zaključeno štiriletno srednjo šolo.

Za podukrep *Pomoč za zagon dejavnosti, namenjena razvoju majhnih kmetij (podukrep M06.3)* je na voljo 40,0 mio €. Do konca leta 2019 je bilo odobrenih 3.957 vlog in 19,8 mio € sredstev. Glede na sektor pridelave prevladujejo upravičenci, ki so usmerjeni v rejo pašne živine (80 %). Povprečna starost upravičencev je 55 let. Skupni obseg KZU je 29.067 ha, kar v povprečju predstavlja 7,3 ha KZU oz. 4,3 ha PKP (primerljivih kmetijskih površin) na vlogo. V povprečju so kmetije redile 7,8 GVŽ. Ekološkim kmetijam je bilo izplačano 17 % vseh izplačil. 84 % upravičencev je bilo podprtih v gorskem območju-OMD.

Podukrep *Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti (podukrep M06.4)* je na voljo 22,3 mio € sredstev in se do konca leta 2019 še ni izvajal.

Za podukrep *Podpora za širokopasovno infrastrukturo na podeželju (podukrep M07.3)* je na voljo 10,0 mio € sredstev. V obdobju do konca leta 2019 se podukrep ni izvajal.

V okviru podukrepa *Podpora za odpravo škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov (podukrep M08.4)* je na voljo 14,6 mio €, do konca leta 2019 je bilo odobrenih 643 vlog v skupni višini 3,6 mio €. Zgrajenih je bilo 108 km gozdnih vlak. Dela za odpravo škode in obnovo gozda so potekala na 2.464 ha. Površina gozdov, na katerih so bila opravljena dela, vezana na nakup sadik, je 895 ha. Za gozdarski podukrep s *Podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov (podukrep M08.6)* je na voljo 39 mio €, od tega je bilo odobrenih 24,3 mio € ter izplačanih 13,1 mio €. Glede na vrsto aktivnosti je

bilo za predelavo lesa izplačanih 91 vlog v skupni višini 5,3 mio €, 279 vlog v skupni višini 7,8 mio € pa je bilo namenjenih za nakup gozdarske mehanizacije in opreme.

Za ukrep *Ustanavljanje skupin in organizacij proizvajalcev v kmetijskem in gozdarskem sektorju (M09)* je na voljo 2,2 mio €. Objavljena sta bila dva javna razpisa, od tega eden v letu 2019. Prispelo je 13 vlog. Odobrene so bile vloge v okviru prvega javnega razpisa, in sicer tri v višini 495.564 € sredstev. Največ vključenih članov je iz sektorja mleko in mlečni izdelki (686), sledita sektor meso, mesni izdelki in žive živali drobnice ter gojene divjadi (48 članov) ter kmetijski proizvodi iz sheme kakovosti ekološka pridelava in predelava (34 članov).

V okviru podukrepa *Plačilo kmetijsko-okoljskih-podnebnih obveznosti (M10.1)* je v okviru kampanje zbirnih vlog 2019 6.914 vlagateljev izbralo vseh 58 zahtev. Skupno je bilo vloženih 27.203 zahtevkov za 360.962 ha bruto površin (99.506 ha neto površin). V okviru kampanje zbirnih vlog 2018 je bilo podprtih 6.780 vlagateljev. Skupno je bilo izplačanih 27.847 zahtevkov za 351.980 ha bruto površin (92.591 ha neto površin). Vsako KMG je izvajalo v povprečju 4,1 zahtev. Do konca leta 2019 je bilo skupaj izplačanih 142,5 mio € od skupno razpoložljivih 206,5 mio €. V območjih Natura 2000 je bilo izplačano 21,8 % vseh izplačil.

Za izvajanje podukrepa **M10.2** *Podpora za ohranjanje, trajnostno rabo in razvoj genskih virov v kmetijstvu* je na voljo 640.000 € sredstev. V letu 2019 je bila podpisana prva pogodba v višini 158.600 €.

V izvajanje ukrepa *Ekološko kmetovanje (ukrep M11)* je bilo podprtih 45.661 ha KZU, od tega 40.901 ha za ekološko kmetovanje in 4.760 ha za preusmeritev v ekološko kmetovanje. V izvajanje je bilo vključenih 3.232 KMG, v preusmeritev pa 1.145 KMG. Glede na rabo tal je bilo v izvajanje ukrepa EK vključenih največ hektarjev z rabo trajno travinje (37.345 ha oz. 81,8 % vseh vključenih površin) in njivske površine (5.368 ha oz. 11,8 % vseh vključenih površin). Podatki primerjave med leti kažejo, da se povečuje tako število vključenih kmetij kot tudi obseg vključenih površin. Število KMG med leti 2019/2018 se je povečalo za 93 KMG, med leti 2019/2015 pa za 306 KMG. Obseg površin med leti 2019/2018 se je povečal za 2.093 ha, med leti 2019/2015 pa za 8.413 ha.

Za *Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami (ukrep M13-OMD)* je znotraj programskega obdobja namenjenih 252,6 mio €. Do konca poročanega obdobja je bilo skupaj izplačanih 206,9 mio €. V okviru kampanje zbirnih vlog 2018 je bilo podprtih 47.124 KMG in izplačanih 42,1 mio € sredstev za 335.353 ha površin. V okviru kampanje zbirnih vlog 2019 je bilo vloženih zahtevkov za 340.062 ha površin, večina od njih je tudi že prejela sredstva konec leta 2019, ko je bilo izplačanih 39,3 mio € sredstev.

Za izvajanje ukrepa *Dobrobiti živali (ukrep M14)* je v programskem obdobju namenjenih 36,3 mio €. Do 31. 12. 2019 je bilo iz programskega obdobja skupaj izplačanih 24.036 vlog v skupni višini 21,5 mio €. V sklopu kampanje zbirnih vlog 2018 je bilo podprtih 8.408 KMG za 135.866 GVŽ, izplačanih je bilo 6,7 mio € sredstev.

V letu 2017 se je začel izvajati ukrep *Sodelovanje (ukrep M16)*. Cilj ukrepa je pospešiti prenos znanja in inovacij iz raziskovalne sfere v kmetijsko prakso. Do konca leta 2019 je bilo odobrenih 92 operacij sodelovanja, od tega 29 EIP projektov. Večinoma gre za večletne projekte v trajanju do treh let, prva izplačila so bila v februarju 2020.

V programskem obdobju 2014–2020 je področju pospeševanja Lokalnega razvoja podeželskih območij (ukrep **M19-LEADER**) namenjenih 56,4 mio € sredstev. Do konca leta 2019 je bilo odobrenih 32,9 mio € sredstev, izplačanih pa skupaj 9,8 mio € sredstev. V prvi polovici leta 2019 je bil izveden pregled uspešnosti izvajanja SLR in pregled doseganja mejnikov. Objavljenih je bilo pet javnih razpisov za sodelovanje med lokalnimi akcijskimi skupinami, odobrenih je bilo 74 vlog v skupni višini 3,9 mio €. Za izvajanje operacij v okviru strategij lokalnega razvoja (LEADER projekti) je bilo odobrenih 398 projektov v višini 17,5 mio €.

V bazi **Mreže za podeželje** je bilo 31. 12. 2019 registriranih 1.589 članov, ki med drugim tedensko prejemajo e-novice PRePlet. V letu 2019 je bilo organiziranih več različnih delavnic, srečanj in drugih dogodkov (med njimi sta izstopala peti Slovenski podeželski parlament ter Posvet Javne službe kmetijskega svetovanja in Evropskega partnerstva za inovacije – EIP), izdanih 25 publikacij (brošur in zgibank), upravljanje spletne strani www.program-podezelja.si in Facebook profila Mreže za podeželje ter 40 primerov projektov, zbranih in razširjenih s strani Mreže. V letu 2019 je bilo največ aktivnosti Mreže za podeželje usmerjenih v podporu ukrepom M11 Ekološko kmetovanje, M06.1 Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete, M04 Naložbe v osnovna sredstva, M19 LEADER, M10 KOPOP in M16 Sodelovanje in o Evropskem partnerstvu za inovacije (EIP).

www.program-podezelja.si